כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

# בסודשיח



בס"ד ■ יום שני ■ גיליון חגי סוכות ■ י"ב תשרי ה'תשע"ב ■ 10.10.2011 ■ גליון מס' 142

תפוצה לכל קהילות ישראל

## עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

**שמחה ואחדות בחג הסוכות**
מכל חגי ישראל שהם ימי שמחה נתייחד חג הסוכות...
המשך בעמ' 3

**גדר שמחת בית השואבה והפרדת האנשים והנשים**
כתב הרמב"ם (סוכה ח, יב): "אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח...
המשך בעמ' 3

**שו"ת קיץ**
**שאלה:** מדען הקפיא בהקפאה עמוקה את ארבעת המינים מסוכות תשע"א. האם מותר לו להשתמש בהם גם השנה?...
המשך בעמ' 7

**סיפור לשבת**
**אתה נותן יד לפושעים / סיפור עכשווי**
באחד הימים סמוך לחג השבועות תשע"א, השיגה קריאה טלפונית...

**סוכת שלום וחום**
ידוע היה בין שורות החסידים כי שררה ריעות ואחווה לא רגילה...

**מדוע "עליונים למטה ותחתונים למעלה"**
לפני קום המדינה, חי בירושלים איש צדיק ושמו רבי שמעון קלפוס זצ"ל...
המשך בעמ' 4

**שביבים**
- טרם הגשת ה"קוויטל"
- סגולת מסכת סוכה
- לסיומה של תורה וראשיתה
- "מנער ומשליך את כל משקל האדמה"
- חתיכות לולב
- סוכות תש"ד במחנה בונא-אושוויץ
- להרבות בצדקה ערב חג הסוכות
- קיים אברהם אבינו מצוות סוכה

המשך בעמ' 7

## באושפיזין של הרבי מלובביץ'

# משמעותו של הפסוק האחרון בתורה

**/ הרב אסי שפיגל**

פעמים רבות דיבר הרבי על מסורת האושפיזין של חב"ד, המוסיפה לאושפיזין הידועים גם את ה"אושפיזין החסידיים", הלא הם הבעל שם טוב, המגיד ממזריטש ואדמו"י חב"ד שמתארחים בסוכתנו במהלך החג. היום הראשון של סוכות "מארח" את הבעל שם טוב, השני את המגיד ממזריטש וכן הלאה. על פי החשבון הזה שמחת תורה הוא היום של הרבי בעצמו, ואכן, בשמחת תורה הייתה התגלות לא רגילה של הרבי. מעבר לשמחה פורצת הגדרים, גם מהותו של הרבי עצמו פרצה החוצה יותר בחג הזה. ניתן היה להבחין בפניו הקורנות במיוחד ובמבע השונה שניבט מעיניו. הילה של שמחה אפפה אותו וכל הנהגתו הייתה "שמחת תורה". זה התבטא בדברי התורה וכמובן בהנהגתו בקודש בזמן ההקפות.

בחשיבה החב"דית שמחה אינה התפרצות ספונטנית גרידא. שמחה היא תוצאה של התבוננות מעמיקה בתוכנו ומהותו של היום. רק לאחר הפנמה של סיבת השמחה, התובנות המחודשות חודרות אל עולם הרגשות ומעוררות אותנו, ואז, ורק אז, יכולה לפרוץ שמחה פנימית ואמיתית. לכן לפני ההקפות יושבים להתוועדות.

בהתוועדות ההכנה להקפות, נחשפה מהותו של הרבי יותר מאשר בזמנים אחרים, והחסידים ציפו בדריכות להתוועדות זו. רק לאחר שעות ארוכות, קרוב לאחת (!) בלילה, היה ציבור האלפים משתתף בהקפות עם הרבי.

## ליל שמחת תורה התשמ"ז

באותה שנה, בחלקה האחרון של ההתוועדות - כשלמולו מצטופפים אלפי חסידים ומטים אוזן לכל מילה - הציג הרבי סידרת קושיות מעניינות על פירושו של רש"י על הפסוק האחרון בתורה.

בפסוק מדובר על שבחו של משה רבנו: "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל". בפשטות הכוונה היא למופתים שלא נעשו בחשאי אלא לעיני כל ישראל, אך לא כך מפרש רש"י, שכותב: "שנשאו לבו לשבור את הלוחות לעיניהם. שנאמר ואשברם לעיניכם. והסכימה דעת הקב"ה לדעתו שנאמר "אשר שברת" - יישר כחך ששברת". זאת אומרת שהמילים שחותמות את התורה, מציינות, יותר מכל דבר אחר, דווקא את שבירת הלוחות!

ציבור האלפים דרוך לקראת מעמד ההקפות המתקרב והרבי מקשה: ישנו כלל ידוע שמסיימים בטוב, ולפי פירוש רש"י התורה מסיימת בהיפך הגמור מקיומה של התורה - שבירת הלוחות - כיצד יתכן שהתורה מסיימת בדבר שלילי?! ובכלל, מדוע מוציא רש"י דברים מפשוטם? התוכן הפשוט של הפסוקים האחרונים בתורה הוא מעלותיו הנפלאות של משה רבנו "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה

אשר ידעו ה' פנים אל פנים", "לכל האותות והמופתים אשר שלחו ה' לעשות בארץ מצרים..." ומסתבר שהפסוק האחרון, בסיום העניין, מדבר על המעלה הגדולה ביותר, ואם כן, מדוע מפרש רש"י שהמעלה הגדולה ביותר של משה רבנו מתבטאת בשבירת הלוחות? איך זה יתכן? בשמחת תורה אנו חוגגים את "גמרה של תורה", ועם כזה "סיום" אנו אמורים ללכת לרקוד עכשיו ולחגוג עם התורה?

הקהל שותה כל מילה בצמא ושומע עוד שני דיוקים נפלאים: מדוע אומר רש"י כאן "**שנשאו לבו** לשבור את הלוחות"? מה הקשר בין נשיאת לב לשבירת הלוחות? ועוד דיוק: הרי רש"י מפרש שמדובר כאן על שבירת הלוחות בגלל המילים: "לעיני כל ישראל" שפירושם שמשה שבר את הלוחות **לעיניהם**. מדוע עשה זאת משה לעיני כולם? מעשה כה שלילי כשבירת הלוחות לא עדיף היה שיעשה בצנעה?

לאחר עוד מספר דיוקים וציטוטים אמר הרבי, כי מוכרחים לומר כאן חידוש גדול ומכונן: לדעת רש"י שבירת הלוחות מלמדת על גדלותו העצומה ועל מנהיגותו הנפלאה של משה רבנו. עניין זה הוא כה יסודי ועקרוני שלכן התורה מסיימת דווקא בשבירת הלוחות בהתאם לכלל שמסיימים בטוב.

באותו לילה נשגב, אלפי אנשים נדחסו מיוזעים באולם ולמרות זאת לא נשמע הגה ורק קולו של המורה הגדול ניסר באוויר. באותה התוועדות ביאר הרבי מהו מנהיג ישראל אמיתי: רש"י בפרשת כי-תשא מביא את המשל של המלך שהשאיר את ארוסתו עם השפחות והיא קלקלה. מה עשה השושבין? כיון שראה שיצא עליה שם רע, פחד שהמלך יהרוג אותה - עמד וקרע את כתובתה.

משה רבנו הוא השושבין של הכלה והוא שבר את הלוחות כדי להגן על עם ישראל ולהצילו מעונש.

כי כשיוצא שם רע על יהודים זה יכול חס ושלום להעמיד אותם בסכנה!

בנקודה הזאת התחיל פתאום הרבי לבכות... יותר נכון - להתייפח. בהתוועדויות, הרבי היה בוכה מפעם לפעם כשהיה זועק על הגלות הנוראה או כשהיה מהפך בזכותם של ישראל. בדרך כלל כשזה היה קורה, הרבי היה מפסיק מעט מדיבורו מנגב את עיניו הזולגות, לוקח נשימה וממשיך לדבר בקול רגיל. אבל באותו ליל שמחת תורה הרבי בכה אך לא הפסיק לדבר. בהתייפחות מרטיטה וכשדמעות רבות זולגות מעיניו המשיך הרבי בדבריו. ביבבות קורעות לב לימד הרבי מהי מנהיגות יהודית. אלה היו רגעים ש"תוכיותו ופנימיותו" של הרבי ואהבתו לכל יהודי התפרצה החוצה בשיא של התרגשות. קולו של הרבי נשנק כשאמר:

כשנשאלת השאלה את מה יותר חשוב להציל: את התורה או את עם ישראל, משה רבנו לא שואל אף אחד שאלות, גם עם הקב"ה הוא לא מתייעץ...הוא שובר את הלוחות בכוונה להציל את עם ישראל.

הבכיות לא פסקו והרבי המשיך ללמד:

משה רבנו הבין את מעלתם העצומה של הלוחות יותר טוב מכל אחד אחר, "והלוחות מעשה אלוקים המה והמכתב מכתב אלוקים הוא". הוא קיבל את הלוחות ישירות מהקב"ה, אף אחד לא צריך להסביר למשה מה זה הלוחות, הוא הבין זאת יותר טוב מכולנו, אבל כשיהודים בסכנה... לא שואלים שאלות! משה רבנו יורד מההר והוא שובר את הלוחות, למה?

**כדי להציל יהודים!!**

במין בכייה-זעקה פילח קולו של הרבי את האולם ואת ליבם של המשתתפים.

**"בליל שמחת תורה פוסקים ש"ישראל קדמו" ויהודים יותר חשובים מהתורה!"**

אם יש מצב של סכנה חייבים לעשות כל מה שאפשר כדי להציל יהודי - כולל לשבור את הלוחות!

היה זה מראה לא רגיל. לבכות בשמחת תורה לפני ההקפות? הרי אנחנו מתכוננים לרקוד עוד מעט! אין זאת, אלא ששמחה אמיתית היא גילוי הפנימיות. ה"מבינים" יגידו שאחרי כאלה בכיות ודאי תהיה שמחה עצומה. ובעוד אנחנו מהרהרים בעניין הרבי ממשיך לבאר:

כעת נבין מדוע מעשה שבירת הלוחות הוא השבח הגדול ביותר של משה רבנו. לאחרי שהתורה מספרת לנו על כל המעלות הנפלאות של משה, שדיבר עם הקב"ה פנים אל פנים, שהוציא אותנו ממצרים ושעל ידו קיבלנו את התורה, מוסיפה התורה ומסיימת במעלה הגדולה ביותר של משה רבנו: אהבת ישראל העצומה שלו. כמו שהגמרא אומרת "משה רבנו אוהב ישראל היה"; אוהב את ישראל עד כדי כך שכדי להגן על יהודים הוא מפקיר את הדבר שהכי חשוב לו - את התורה. התורה היא עצם מציאותו של משה רבנו ולמרות זאת, ברגע האמת, משה לא מהסס לרגע ומגן על יהודים - ולא סתם יהודים אלא חלק קטן מעם ישראל. חלק שנמצא במצב ירוד ביותר ובשבילם שובר משה את הלוחות!

בכך גם נבין את צמד המילים "שנשאו ליבו". נשיאת לב בתורה משמעותה נדיבות וטוב לב. כנאמר בנדבת המשכן "איש אשר נשאו לבו". הביטוי הזה כאן מלמד ששבירת הלוחות נבעה מרגש עצום של אהבת ישראל שיקד בלבו של משה רבנו. יותר מכך: כדי לשבור את הלוחות, דבר שהוא הפך כבוד התורה, משה היה זקוק להרים את רגש אהבת ישראל שלו לשיאים חדשים ולהתגבר על רגש כבוד התורה האדיר שבלבו. כדי לחדד לנו את ההתמודדות הפנימית העצומה, כבוד התורה למול הצלת ישראל מדייק רש"י ואומר **"שנשאו לבו"**. הלב של משה התנשא כאן לגבהים עצומים. לא אהבת ישראל "רגילה" אלא התרוממות והתנשאות של אהבת ישראל כנגד כל החשבונות.

זאת גם הסיבה מדוע שבר משה את הלוחות לעיני כל ישראל. משה רבנו רצה לנטוע בליבן של ישראל, עד סוף כל הדורות, את רגש אהבת ישראל בשלמותו. זה לא היה קורה אם הלוחות היה נשברות בצנעה. מעשה השבירה נעשה לעין כל כדי שכולנו נבין לעומק-עומקים מהי אהבת ישראל.

**לעיני כל ישראל!** אלו המילים שבהן מסתיימת התורה, והכל הולך אחר החיתום. מילים אלה מלמדות אותנו שתכליתה של התורה היא עם ישראל. אנחנו רוקדים ושמחים עם התורה שניתנה **לנו**. השלמות האמיתית של התורה היא לגלות את מעלתו של עם ישראל.

הרבי הפך את הקערה על פיה. המעשה הטראגי הזה של ניתוץ הלוחות שתמיד חשבנו עליו כעל רגע שלילי ונורא היה בעצם רגע של שיא השיאים של אהבת ישראל. אותה אהבת ישראל שנדרשת מכל אחד ואחד מאיתנו. אותה אהבת ישראל שהרבי מדבר עליה בלי הרף. אהבת ישראל ללא חשבונות, זוהי בעצם כל התורה כולה.

(פורסם במעיינותיך / רבעון למחשבת חב"ד)

# שמחה ואחדות בחג הסוכות

**/ הרב יעקב הלוי פילבר***

מכל חגי ישראל שהם ימי שמחה נתייחד חג הסוכות לחג שכולו שמחה שעליו נאמר (דברים טז): "חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים... ושמחת בחגך... והיית אך שמח", ועל כן כינו חז"ל את חג הסוכות כ"זמן שמתחתנו". אבל השמחה הזו אינה שמחה אישית, של האדם עם עצמו, אלא שמחה הכוללת את כולם, כמו שמפרט לנו שם הכתוב: "ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך" וכדי שהשמחה תהיה כללית היא חייבת להתרחש מתוך אחדות ושיוויון, את השילוב הזה של השמחה והאחדות מוצאים אנו במצוות החג שעליהם דרשו חז"ל (ויק"ר פ' ל) את הכתוב: "שובע שמחות - אלו שבע מצוות שבחג הסוכות: אתרוג, לולב, הדס, ערבה, סוכה, חגיגה ושמחה"

והנה בכל ממצוות חג הסוכות יש ממרכיב האחדות או השמחה. בארבעת המינים יש גם אחדות וגם שמחה, לגבי האחדות כבר דרשו חז"ל (מנחות כז א) שהם כנגד ארבעת קבוצות המרכיבות את העם היהודי: "ד' מינין שבלולב ב' מהן עושין פירות וב' מהם אין עושין פירות - העושין פירות יהיו זקוקין לשאין עושין, ושאין עושין פירות יהיו זקוקין לעושין פירות, ואין אדם יוצא ידי חובתו בהן עד שיהו כולן באגודה אחת; וכן ישראל בהרצאה עד שיהו כולן באגודה אחת, שנאמר: (עמוס ט') הבונה בשמים מעלותיו ואגודתו על ארץ יסדה!" ואת לקיחת ארבעת המינים קושרת התורה עם השמחה כמו שכתוב (ויקרא כג מ): "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ בדר כפת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים".

את ענין האחדות מוצאים אנו לא רק במצוות ארבעת המינים אלא גם במצוות הסוכה כמו שאמרו במסכת סוכה (כז ב): "אף על פי שאמרו אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון בלולבו של חבירו, אבל יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו, דכתיב (ויקרא כג) כל האזרח בישראל ישבו בסכת - מלמד שכל ישראל ראוים לישב בסוכה אחת". אבל במצוות הסוכה מוצאים אנו לא רק את האחדות אלא גם את השיוויון במה שאמרו במסכת סוכה (ב א): "בסכת תשבו שבעת ימים. אמרה תורה: כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת עראי. עד עשרים אמה - אדם עושה דירתו דירת עראי". שבעת ימים בשנה כל ישראל חיים באותה רמת חיים. ועוד מצווה יש בחג הסוכות שאמנם מקיימים אותה אחת לשבע שנים והיא מצוות ה"הקהל". מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות... הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך" חג הסוכות שהוא הסיום של כל חגי ישראל הוא ממצה את התמצית של כל חגי ישראל שמטרתם להביא את העם העולה לרגל לבית המקדש להיות מאוחדים בשמחה.

אך זה טבעי שקבעו את "שמחת תורה" בסיומו של חג הסוכות, כדי להדגיש שהשמחה האמיתית אינה רק השמחה החיצונית אלא שמחה פנימית של "פקודי ה' ישרים משמחי לב" ולכן לא הסתפקה התורה בעבודת ה' בלבד אלא כשהתורה מוכיחה אותנו "תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה ובטוב לבב", היא אינה מוכיחה אותנו "שלא עבדת", אדרבא "עבדת" אבל לא בשמחה ובטוב לבב. לכן אנו מציינים את גמר קריאת התורה השנתית דווקא בשמחה, עד שלמאורע הזה אנו קוראים "חג שמחה תורה".

*ממנהיגי החינוך התורני בישראל, מגדולי פרשני הראי"ה קוק, יקיר ירושלים, מחברם של שמונה ספרים חשובים, זכה בארבעה פרסים תורניים יוקרתיים. ועוד.

# גדר שמחת בית השואבה והפרדת האנשים והנשים

**/ הרה"ג שמואל ברוך גנוט**

כתב הרמב"ם (סוכה ח, יב): "אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה שם במקדש שמחה יתירה שנאמר 'ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים', וכיצד היו עושין ערב יום טוב הראשון היו מתקנין במקדש מקום לנשים מלמעלה ולאנשים מלמטה כדי שלא יתערבו אלו עם אלו". הנה מדקדוק דברי הרמב"ם נראה שסבר שהתיקון הגדול שעשו במקדש לשמחת בית השואבה, להפרדת האנשים מהנשים, הוא חלק מעצם השמחה, שהרמב"ם מפרט את תיקון ההפרדה כחלק מעשיית השמחה, בכותבו "וכיצד היו עושין". ואין לומר שהרמב"ם פירט כחלק מהעשייה גם את ההכנות לשמחה, שהרי לא הביא את יתר ההכנות המוזכרות במתני' בריש החליל: "במוצאי יום טוב הראשון של חג ירדו לעזרת נשים ומתקנין שם תיקון גדול, מנורות של זהב היו שם וארבעה ספלים של זהב בראשיהם וארבעה סולמות לכל אחד ואחד וארבעה ילדים מפירחי כהונה ובידיהם כדים של מאה ועשרים לוג שהן מטילין לכל ספל וספל מבלאי מכנסי כהנים ומהמייניהן מהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין", והזכיר רק את ה"תיקון גדול" שעשו שם, את התקנת המחיצות וההפרדה בין עזרת ישראל לעזרת נשים. הרי שסבר הרמב"ם, שתיקון זה אינו ענין הקשור לקדושת ישראל וטהרת מחשבתם בזמן השמחה, (שעל ענין זה כבר כתב בהלכות יו"ט ב, כ), אלא כחלק מהשמחה, והדבר צריך הסבר.

והנראה בזה, דהנה בסוכה נא, ב' נאמר: "בראשונה היו נשים מבפנים ואנשים מבחוץ והיו באים לידי קלות ראש התקינו שיהו נשים יושבות מבחוץ ואנשים מבפנים ועדיין היו באין לידי קלות ראש התקינו שיהו נשים יושבות מלמעלה ואנשים מלמטה". הרי לנו שענין ההפרדה נועדה למנוע קלות ראש בשעת השמחה הגדולה.

והנה מצינו עוד ברמב"ם (שם הלכה י"ד): "מצוה להרבות בשמחה זו, ולא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגנין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות, אבל כל העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע". והמאירי (סוכה נ,א) ביאר הדבר כך: "שהחסידים ואנשי מעשה היו אומרים אשרי ילדותינו שלא ביישה את זקנותינו, לעורר שמחתו על אותו ענין שתהא שמחתו שמחת מצוה ולא שמחת הדיוטות וקלות ראש". והיינו דגם כל ההלכה שרק גדולי החכמים והצדיקים השתתפו בפועל בשמחה, היה מפני ששמחתם היא שמחת מצוה ולא שמחת הדיוטות וקלות ראש.

ולפי"ז יתבארו יפה דברי הרמב"ם, דהנה פתח הוא את הלכות שמחת בית השואבה בכותבו ש"בחג הסוכות היתה שם במקדש שמחה יתירה שנאמר 'ושמחתם לפני ה' אלוקיכם שבעת ימים'," והיינו, דגדר שמחה זו עצמה היא 'שמחה לפני ה' אלוקיכם'. וכל שמחה שיש בה קלות ראש או היסח הדעת מ'ושמחתם לפני ה'', הרי זהו פגם בעצם גדר השמחה דידן. וממילא זהו שכתב הרמב"ם שתקנת ההפרדה בין אנשים לנשים הייתה חלק מהשמחה גופא. כי הפרדה זו לא נועדה רק למניעת פריצת גדרי הקדושה או למניעת קלות ראש כללית, כפי שצריך למנוע בכל ימות השנה, אלא בכדי להגדיר את השמחה דידן, שכל עניינה הוא לשמוח רק בהקב"ה ולא לשמוח בקלות ראש. ולכן כתב הרמב"ם שתיקון זה הוא כחלק מעצם שמחה זו, שמחת 'לפני ה''. ולכן ג"כ רק גדולי ישראל שמחו בפועל בשמחה זו, ולא המון העם. כי שמחה זו עניינה לשמוח בה', ורק רמי מעלה אלו ידעו אל נכון לשמוח כראוי בהקב"ה.

## סיפורים לחגי סוכות

# אתה נותן יד לפושעים / סיפור עכשווי

**/ שאול שיף**

{סיפור המעשה המתפרסם להלן הסתיים רק בימים אלה ממש. כל פרטיו אמת לאמיתה. שמעתי אותו מכלי ראשון: ראש ישיבת סוכטצ'וב (ירושלים), הרה"ג משה בצלאל ויינברג שליט"א.}

באחד הימים סמוך לחג השבועות תשע"א, השיגה קריאה טלפונית את ראש הישיבה בשדה התעופה בן-גוריון. מעברו השני של הקו היה מאן דהוא שלא הזדהה בברור. ראש הישיבה שאל אותו: מהיכן אתה מדבר, והאלמוני השיב: מניו-יורק. "תפסת אותי על מדרגות המטוס לניו יורק, אז ניפגש כבר שם. הנה מספר הטלפון של מארחי בניו-יורק", אמר לו ראש הישיבה.

ראש הישיבה עידכן את מארחיו כי הוא עשוי להידרש בטלפון מאדם שאינו מכירו, אלא ששיחת הטלפון לא הגיעה.

לפני מספר שבועות חזר האלמוני אל ראש הישיבה, הזדהה בשם כל שהוא וביקש את עזרתו באיתור אדם שממנו גנב ארנק כסף לפני כ-15 שנה...

ומעשה שהיה כך היה: "נסעתי במוניות גאולה בקו ירושלים בני-ברק. לידי ישב צעיר שהיה עסוק בענייניו ולא הרגיש כלל שהארנק נשמט מכיסו. באותם ימים הייתי במצוקה כלכלית קשה ביותר, ומיהרתי להכניס את ה"אבידה" לכיסי.

בהגיעי הביתה פתחתי את הארנק ולתדהמתי הוא הכיל סכום כסף נכבד. בדולרים ובצ'קים. חלק מהצ'קים היו פתוחים וחלק היו על שם. הדולרים שימשו אותי מידית בשעת דוחקי, וגם את הצ'קים הפתוחים פרטתי.

את הארנק עם כל המסמכים והצ'קים על-שם שלחתי חזרה בדרך עקיפה לקורבן. מעיון במסמכים הבנתי כי מדובר בחתן ערב חתונתו וכי הוא קשור בצורה כלשהי לישיבת סוכטצ'וב.

המעשה הזה העיק עלי כל הזמן ולא נתן לי מנוח. אשר על כן, עתה החלטתי להתעמת עם המעשה המכוער שעשיתי ועל כן אני פונה אל ראש הישיבה שיעזור לי לאתר את אותו בחור מלפני 15 שנה שאת שמו איני זוכר".

ראש הישיבה הביע נכונות לעזור לאלמוני לחזור בתשובה. הוא החל לטלפן לתלמידים שלמדו בישיבה לפני 15 שנה ואיש לא ידע במה מדובר. היו ששאלו את חבריהם אך גם הם לא נזכרו בשום סיפור על גניבה של מי מתלמידי הישיבה בתקופת לימודיהם.

הניו-יורקי טילפן לברר האם ישנן חדשות וראש הישיבה שליט"א השיב את פניו ריקם. האיש ממש התחנן על נפשו וביקש מראש הישיבה להמשיך במאמצים לאתר את "הקורבן".

"הרגשתי בקולו ובדבריו חרטה אמיתית ולא יכולתי לסרב לו והמשכתי בחיפושים", כך ראש הישיבה.

המשך בעמוד הבא...

והנה בשבת הלך ראש הישיבה מביתו שבבני ברק לבית כנסת שבו מתפלל בנו, לרגל אירוע משפחתי, ולקראתו צעד מר ק.

מר ק. למד בישיבה באותם ימים וראש הישיבה שאל אותו אם שמע על היעלמות ארנק של חתן במונית וכו'. מר ק. השיב בשלילה אך הטעים כי הוא הולך להתפלל בשטיבל של מ. ואולי משם תבוא הישועה. שכן, בין המתפללים ישנם כמה שלמדו בישיבה באותם ימים.

במוצאי שבת קודש עם צאת הכוכבים, טירטר הטלפון ללא רחמים, אלא שראש הישיבה טרם שב מבית כנסת ורק לאחר ההבדלה החזיר טלפון למיודענו מר ק.. בפיו של מר ק. הייתה הבשורה: האבידה נמצאה. המסכן ועתה המאושר, הוא לא אחר מאשר חתנו של הרבי שליט"א. הוא אכן איבד את הארנק, שבו היו הדורונות בדולרים שקיבל מסבו זצ"ל לקנות שטריימל, וכהנה וכהנה מתנות חתן שקיבל מבני המשפחה וחברים קרובים. הסיפור ידוע בכל המשפחה הקרובה "ובמשך שנתיים שמרתי אפילו את אריזת החבילה שהגיעה מטבריה עם הארנק והמסמכים, ואז החלטתי שאין טעם לשמור אותה...".

למחרת היום טילפן האיש מניו יורק ושאל: "נו, ישנן חדשות" ובשמחה בישר לו ראש הישיבה כי סוף סוף נמצא האיש שהוא כה מייחל לדעת את זהותו.

השניים החליטו כי טוב יהיה אם כאן תפסק שליחות הקדושה של ראש הישיבה וכי הניו-יורקי יפנה ישירות לחתנו של האדמו"ר.

טרם שנותקה השיחה שאל הניו-יורקי את ראש הישיבה "במה אוכל לפצותך על הטירחה ועל החסד שגמלת עמדי".

ותשובת ראש הישיבה הייתה: "שום עמלה ושום מתנה. את שכרי כבר קיבלתי מבורא עולם. שכן באמצעות המקרה הזה השכלתי לדעת מה הפירוש של התפילה הנאמרת ביום הכיפורים "אתה נותן יד לפושעים"...

רב פוסק נתבקש לקבוע כמה כסף נדרש הניו-יורקי לשלם, עתה, בחלוף 15 שנה מאז אותו יום סגרירי.

(ותודה לידידי ר' משה הררי)

# סוכת שלום וחום

ידוע היה בין שורות החסידים כי שררה ריעות ואחווה לא רגילה בין הרה"ק הרבי ר' זושא מהאניפולי זיע"א להרה"ק הרבי ר' ייבי מאוסטרהא זיע"א.

סמוך לחג הסוכות, הזמין הרה"ק ר' ייבי את רעו אהובו ר' זושא להתארח אצלו בסוכות ולפאר את סוכתו.

כשהגיע ר' זושא לאוסטרהא לבשה העיירה חג וצהלה. הכול יצאו לקבל פניו ולחלוק כבוד לאחד מן ה"אריות" בין תלמידיו של המגיד הגדול ממעזריטש. בראש מקבלי הפנים היה רבם הנערץ, ר' ייבי מאוסטרהא.

לאחר תפילת החג ליוו הכול את הצדיקים לסוכתו של ר' ייבי, והצדיקים ישבו זה לצד זה כשהרה עוטה את פניהם והשכינה חופפת עליהם בחלל הסוכה המקושטת.

ר' ייבי, שהיה ידוע באופיו המאופק, ערך את הקידוש והסעודה בסדר מופתי ובשקט מרעיד לבבות, ואילו חברו, ר' זושא, ישב כשכולו שרעפי קודש, אחוז להבים, ואש קודש מלהטת על פניו.

לאחר הסעודה שרו כל החסידים שירי דבקות ושמחה, והסוכה ממש התרוממה לעולמות עליונים. פני הצדיקים האירו משמחה עצומה והכול התעוררו לתשובה מאהבה שאין כמותה.

לאחר ברכת המזון פרשו החסידים לסוכותיהם ללינת הלילה, ואף הצדיקים הכינו את עצמם בקדושה לשינה בסוכתו המפוארת של ר' ייבי.

כרגיל בעונה זו של השנה, שררו באותו חבל ארץ שבו שוכנת אוסטרהא קור עז וצינה מקפיאה. השלג נערם בכל מקום והאגמים קפאו כאבן, וגבאי הקודש של הרבי מאוסטרהא דאגו להכין עבור הצדיקים מצעים חמים ושמיכות צמר עבות במיוחד, להגנה מפני הקור הנורא.

כשסיימו הצדיקים להתכונן לשנת הלילה, ניגשו למיטות שהוצעו להם. כשעלה ר' ייבי למיטתו, ראה כי חברו ר' זושא נשכב לישון על הרצפה הקפואה, ומיד נזעק ואמר: "ידידי מדוע זה תשכב על האדמה? קום עלה למיטה, שמא תחלה ח"ו".

"מעודי לא שכבתי על מיטה ואף גם היום לא אעשה זאת" ענה לו ר' זושא בקול רגוע ובוטח. ר' ייבי ידע כי אין טעם להתווכח עם ר' זושא בעניין זה, והוא הניח לו.

לאחר כמה רגעים חש ר' זושא בקור האוחז אותו, ומיד פתח את פיו ואמר: "ה' יתברך, לזושא קר...". מיד נכנסה רוח מערבית חמימה והפיגה מעט מן הצינה המקפיאה. החום הפתאומי גרם לר' ייבי להסיר שמיכה אחת מתוך ערמת השמיכות שחיממו את גופו הטהור.

כעבור זמן מה חש ר' זושא שוב בקור ואמר: "אנא ה' לזושא קר". מיד נשבה לה שוב רוח חמה לתוך הסוכה, ור' ייבי הוריד מעצמו עוד שמיכות מחמת התחממות האוויר בסוכה.

לאחר זמן קצר אמר שוב ר' זושא: "ה'! עדיין קר לזושא.... אנא!". מיד נכנסה רוח חמה יותר וממש חיממה את כל הסוכה. כשחש ר' ייבי את החום המתגבר הוריד מעליו את כל השמיכות ואף אגלי זיעה נראו על פניו.

לאחר רגעים ספורים של שקט חמים פתח ר' זושא את פיו והתחיל לומר: "ה' יתברך אולי....", אולם ר' ייבי קטע את דבריו: "רבי זושא

המשך בעמוד הבא...

די, חיממת מספיק את הסוכה". רבי זושא השתתק ונרדם....

חסידים נוהגים לומר שאם היה ממשיך ר' זושא ומבקש עוד ועוד חמימות, היה מחמם את העולם כולו בחום של קדושה ושמחה, ומשיח היה מתגלה.

(מאוצרותיו של הרב נועם שרעבי)

# מדוע "עליונים למטה ותחתונים למעלה"

לפני קום המדינה, חי בירושלים איש צדיק ושמו רבי שמעון קלפוס זצ"ל. כשהיה ר' שמעון מזכיר שם ה', היה רועד כולו מפחד. ה'אמן' שלו היה מרעיד את השולחנות סביבו. ר' שמעון, בתפילותיו ואורח חייו, השרה על סובביו אווירת קדושה וטהרה. את תפילת שחרית היה מתחיל עם הנץ, והיה מסיימה הרבה אחרי שהסתיים המניין האחרון. יהודי צדיק. כפשוטו. יהודי, שבנוסף לכל צרותיו, לא זכה להשאיר אחריו זרע של קיימא. והסיפור אותו שמענו מתאים לאווירת הימים הללו, ערב חג הסוכות, שהפצירו קדמונים ואחרונים להרבות בהם בצדקה, ולעילוי נשמתו הטהורה.

ר' שמעון, חלה במחלה קשה, ואושפז בבית החולים 'הדסה הר הצופים'. הזמן היה סמוך לחג הפסח. בשל מחלתו, הרופאים אסרו עליו לאכול מצה ולשתות יין.

רבי שמעון לא ידע את נפשו מרוב צער. הוא ברח ממיטתו, כשעליו בגדי בית החולים, ורץ לשטיבל'ער ב"בית ישראל" כדי לבקש שם כזית מצה וארבע כוסות יין.

הציבור שהבחין בחולה הלבוש ב'מדי' בית החולים, התחמק. לא ידע מה לעשות עם הבקשה המוזרה. אחד המתפללים, רבי אהרון מרדכי שיינברגר, שהיה אז צעיר לימים, הבחין בקשיש המשווע לקיים את המצווה, ואמר לו כי הוא מסכים להעניק לו את מבוקשו, אבל צירף לכך בקשה אישית: שיבוא אליו אחרי ה-120 שנה שלו, לספר לו מה קורה שם למעלה.

ר' שמעון נעתר לבקשה ומיד קיבל את המצרכים לפסח, שכללו ארבע כוסות יין וכזית מצה.

כעבור כמה שנים השיב ר' שמעון את נשמתו ליוצרה, ועלה לגנזי מרומים.

שבועות ספורים לאחר פטירתו, הגיע ר' שמעון לקיים את הבטחתו, ונגלה לר' מרדכי אהרון בחלומו. בחלום סיפר לו את הדברים הבאים:

בוא ואסביר לך את המושג של 'עליונים למטה ותחתונים למעלה', ומה כוחו של מעשה חסד.

הוא סיפר לו על דמויות ידועות, גדולי עולם, שהלכו לעולמם, ומעמדם למעלה אינו כפי שהיה כאן בעולם הזה, בשל מחסור במעשי צדקה וחסד. "בשמים המצרך הנחוץ ביותר הוא צדקה וחסד. ישנם אנשים, שצברו בימי חייהם בעולם הזה, מצוות רבות, של לימוד תורה ומעשים טובים. ובנו לעצמם בתים ובניינים גבוהים. אך לצידם עבירות ומעשים אחרים. נוצרו חומות עבות, כאלה, אשר בכוחם לחסום את המעבר בין הבניינים והטירות הרוחניות.

וכאן מגיע מקומם של מעשי הצדקה והחסד. כל מעשה צדקה וחסד, מפוצץ ומפרק המחיצות, ומאפשר את המעבר ביניהן. כך, שכל מי שאין לו את אותם מעשים, הריהו נשאר עם הון רוחני ענק, שאין ביכולתו להפיק ממנו את מלוא התועלת - חלילה.

תקפיד לעסוק בחסד, זהו מצרך מאוד מבוקש בהאי עלמא, אמר ר' שמעון.

לאחר שקיים ר' שמעון את הבטחתו, בגין אותם כוסות יין וכזית מצה, פנה ר' שמעון לר' מרדכי אהרן שיינברגר, וביקש ממנו טובה ובקשה אישית:

אתה יודע שאשתי זקוקה לחליצה. חליצה הינה תיקון גדול לנפטר. יש לי אח המחוייב בחליצה, אנא ממך תגרום לכך שהוא יעשה זאת לרעייתי.

"מי הוא אחיך, איפה הוא גר?", שאל ר' מרדכי אהרון בחלום - וקיבל את הכתובת המדויקת.

המשימה לא הייתה קלה, האח לא התרצה בקלות לקיים את הטקס, אך לאחר מאמצים מרובים, הגיעו האח והאלמנה לבית הדין בירושלים, שם נערך המעמד כדת וכדין.

ימים מספר לפני חג הסוכות הבעל"ט, ואנו מקבלים הסבר וזווית ראייה נוספת למשמעות של צדקה וחסד. הבוקר זכיתי לשוחח עם ר' מרדכי אהרון שיינברגר על המעשה המופלא, אך הוא לא התפלא כלל ועיקר. "הגמרא מספרת על אביי ורבא שהיו מצאצאיו של עלי, שנגזר על צאצאיו שלא יאריכו ימים. ולמרות הגזירה, רבא חי עד גיל 40 בזכות לימוד התורה, ואביי חי עד לגיל 60 בשל שעסק גם במעשי חסד", אמר לי. ואני חשבתי לעצמי, כי אם היו עוד כמה יהודים כאלו בדור, הרי שללא ספק היינו נכתבים ונחתמים לחיים טובים ארוכים ולשלום.

הבה נקבל על עצמנו בימים אלו להרבות במעשי חסד, בכדי שבבוא היום נזכה בפטישים שינתצו את חומות הטומאה שבנינו רח"ל במו ידינו.

(הרב יענקי יעקובוביץ' שליט"א)

# שו"ת קיץ
## הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

**אפרים אבצוג (פילדלפיה) שואל:** חברי המדען שומר תורה ומצוות, הצליח להקפיא בהקפאה עמוקה את ארבעת המינים שלו מסוכות תשע"א. הם נראים, כלפי חוץ לפחות, כאילו זה עתה נלקטו משולחנם של הסוחרים. האם יהיה מותר לו להשתמש בהם גם השנה?

**תשובה:** הנה מבואר בהלכה שאין להשתמש בארבעת המינים יבשים, ולכל מין מארבעת המינים יש שיעור שונה להגדרת 'יבש'[א].

מבואר עוד בהלכה שהדרך לבדוק אתרוג אם הוא יבש או לא היא להחדיר מחט עם חוט לתוך האתרוג ואז לבדוק את החוט, שאם יש עליו ליחה סימן שהאתרוג עדיין לא יבש[ב].

וכתב הרמ"א[ג] שאתרוג משנה שעברה וודאי יבש הוא ולכן הוא פסול.

אמנם וודאי שהכול לפי העניין וכבר ציטט המשנה ברורה מהבכורי יעקב וז"ל: 'בעיני ראיתי אתרוג שכבר עבר עליו יותר משנה תמימה מעת שנתלש מן האילן שנשמר משליטת האוויר על ידי הסגר בכלי של מתכות והיה מונח במקום קר ולח קצת ועל ידי זה נשאר לו נויו ולחותו ובדקתי ומצאתי בו לחות הרבה'.

ובשו"ת אגרות משה[ד] דן לגבי אתרוג שנשמר בהקפאה ונקרש מהקור והיה טוב ונאה בתחילת ימי הסוכות ואחר שמונה ימים נתעפש ונפסל, והסתפק לומר שאולי שכבר הייתה באתרוג הסיבה שיתפח ויסרח יש לפסול אף קודם שנתפח ונסרח.

עוד דנו הפוסקים האם יש בזה פסול של 'כבוש' שהרי אתרוג כבוש[ה] פסול[ו] ואם כן גם אתרוג זה פסול, אמנם כתבו הפוסקים שלא שייך כבוש אלא בנוזל[ז], אמנם לפי מה שכתב ה'כתב סופר'[ח] שטעם הפסול באתרוג כבוש הוא משום שהוא השתנה מטבעו אם כן יש לדון האם ההקפאה משנה את האתרוג את מראיתו או את טעמו או לא וכל הקפאה לגופה[ט].

ולכן כשבאין לדון על כשרות ארבעת המינים שהיו בהקפאה יש לדון כל הקפאה לגופה עפ"י היסודות הנ"ל[י].

א - לגבי לולב עיין סימן תרמ"ה סעיף ה', לגבי עיין סימן תרמ"ו סעיף ז', לגבי ערבה עיין סימן תרמ"ז סעיף ב', ולגבי אתרוג עיין סימן תרמ"ח סעיף א'.
ב - סימן תרמ"ח סעיף א' ועיין במ"ב שם ס"ק ג' איך לעשות זאת מבלי לפסול את האתרוג.
ג - שם.
ד - או"ח חלק א' סימן קפ"ה.
ה - כבוש הכוונה שנכבש בנוזל למשך כ"ד שעות, ואם נכבש בדבר חריף שיעורו עד שיתן על האור וירתיח (ונחי הפוסקים בשיעור זה י"א 6 דקות וי"א 18 דקות)
ו - סימן תרמ"ח סעיף ט"ו ועייו פסקי תשובות סימן תרמ"ט אות א' לגבי פסול 'כבוש' בשאר המינים.
ז - יש לחלק בין אתרוג שנשמר בהקפאה ללא קרח כלל, לבין אתרוג שנשמר בהקפאה בתוך קרח שגרע טפי (עיין יו"ד סימן ס"ט פתחי תשובה ס"ק ו' ושו"ת אג"מ שם)
ח - או"ח סימן קכ"ז.
ט - עיין שו"ת שבט הלוי ח"א סימן קע"ו.
י - כלומר שלא יהיה בזה חשש 'כבוש' אם נכבש בקרח (אמנם לרוב הפוסקים פסול 'כבוש' שייך רק באתרוג) ושלא ישתנה ממראיתו או בטעמו (וגם זה שייך רוב הפוסקים רק באתרוג שזה נלמד מפסול הכבוש באתרוג) ושלא יתעפש מספר ימים לאחר ההפשרה, שבכל אחד מאלו יש לחוש לכשרות הד' מינים (וכאמור רוב החששות שייכות בעיקר לאתרוג) וע"ע שו"ת 'עולת יצחק' או"ח סימן ק"מ.

# שביבים
## / שאול שיף

### טרם הגשת ה"קוויטל"

"יש השואלים, כיצד יוכלו לעמוד בתשובה, שהנה הם מרגישים ורואים שכבר עשו תשובה ושוב שבו ונפלו, וכך היה עמם בשנה הקודמת ובשנים שלפני כן, שלמחרת יום הכיפורים, או כעבור כמה ימים אחר יוה"כ, שכחו את כל ההתעלות וההתעוררות שהייתה להם ביום הקדוש.

התשובה לשאלתם היא כפי שמובא במאמר מהרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע, שביאר על דרך משל, לבן מלך שנשבה והמלך התעניין לדעת מה מצבו ורצה להוציאו מן השביה, ומאחר שלא היה ניתן לעשות זאת, רצה לראותו לכל הפחות יום אחד ואפילו שעה אחת. זה הוא עניין התשובה, שאע"פ שהבריות סבורים שלא יוכלו להחזיק מעמד בתשובתם ובקבלות שקיבלו על עצמם, עליהם לדעת שגם תשובה של כמה ימים ואפילו של יום אחד - גם היא שמחה גדולה אצלו ית', שאנו באים אליו ושבים אליו אפילו ליום אחד, גם בזה יש לו ית' נייחא.

אכן, אכתי קשה, היאך ניתן להישאר במצב הזה של תשובה, והרי רוצים אנו בכל זאת לקיים את כל אשר קיבלנו על עצמנו. על כך אומר הכתוב (הושע יד, ג) "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'". העצה היא: לקחת דברים, לדבר אל הקב"ה, ואת זה גופא לטעון אל הקב"ה: אתה נתת בנו את היצר הרע הזה אשר מסיתנו. והוא כעניין שכתב הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב בעל 'קדושת לוי' זי"ע, שכאשר טוענים כלפי הקב"ה טענה: נתת בנו יצר הרע כזה, מה אתה דורש אפוא מאיתנו - את זאת גופא רוצה הקב"ה לשמוע, שנטען אליו, ושנדבר אליו, והדיבור עצמו הוא חלק מעניין התשובה, חלק מ"שובו אל ה'".

(האדמו"ר מפוריסוב שליט"א)

### סגולת מסכת סוכה

רבי נחמן מברסלב כותב בספר המידות, כי עצה כנגד מחלוקת - ללמוד מסכת סוכה. הגאון רבי רחמים נסים פלאג'י זצ"ל, בנו של גאון ישראל, רבי חיים פלאג'י מצטט בספרו "יפה תלמוד" על הש"ס (ריש מסכת סוכה) את רבי נחמן מברסלב לאמור: "כתב בספר המדות ערך מריבות: להשקיט המריבה שלא יהיה מחלוקת ילמד מסכת סוכה. שנאמר תצפנם בסוכה מריב לשונות".

בספר "אדיר במרום" להרה"צ רבי דוד יצחק מסקאליע זצ"ל מובא,

שהלימוד במסכת זו היא סגולה למי שדינים שורים עליו, מחלוקת או שאר יסורים רח"ל: "ילמד מסכת סוכה וינצל מכל רע. בדוק ומנוסה. והסימן: כי יצפנני בסכה וגו'."

ועדות מכלי ראשון העידו תלמידי ישיבת "פורת יוסף" בעיר העתיקה בירושלים. בעת המלחמה כאשר פנו אל רבני הישיבה ושאלתם בפיהם כיצד ינהגו במצב זה של סכנת נפשות, נענה אחד מרבני הישיבה ויעצם, שמכיוון שלכל מסכת יש את סגולתה היחודית, ילמדו מסכת סוכה שנאמר "כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתירני בסתר אהלו".

עוד אודות מסכת סוכה כתב ה"שם משמואל", בהקדם מעלת הימים שאחרי יום הכיפורים, שבהם מוטלת חובה עצומה על כל איש ישראל לשמור את המעלות להן זכה בראש השנה ויום הכיפורים, על אף הקושי העצום שיש בזה כנגד יצר הרע המבקש לחומסם. וכתב ה"שם משמואל": "והעצה היעוצה לזה הוא להטמין עצמו בתורה ובעיון ההלכה במסכת סוכה. שכמו שמצוות סוכה היא המגינה בעשייה בפועל, כן מסכת סוכה היא המגינה ברוחניות". ועוד כתב הוא זלה"ה, "שעיקר התשובה הוא בעסק התורה ובפרט במסכת יומא וסוכה, שכל דבריהם כגחלי אש בוערה ומסוגלים מאוד לתשובה".

(אסופות)

## לסיומה של תורה וראשיתה

"ולכל היד החזקה... אשר עשה משה" וכו' ומיד לאחרי זה קוראים: "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ". וזה אשר לימד משה רבנו את יהושע: הגם שידעתי שגם אתה עניו עם כל זה "לעיני כל ישראל חזק ואמץ". לפניהם צריך אתה להתאמץ ולהראות להם גדלות, "כי אתה תביא..."

וזה שאמר הכתוב: "ולכל היד החזקה אשר עשה משה", זה הראתי אך ורק "לעיני כל ישראל", אבל לנגד עיני תמיד נכח הפסוק "בראשית ברא אלוקים". הכול רק בידו של הקב"ה, בורא העולם ויוצרו, וכך נזכה להרים כבוד התורה הקדושה, ויבוא גואל צדק בב"א.

(ישרש יעקב)

## "מנער ומשליך את כל משקל האדמה"

כתב בספר "תולדות מנחם": על הצדיק רבי נחום מהורדנא זצוק"ל אמרו, כי מי שלא ראה שמחתו בשמחת תורה, לא ראה שמחה מימיו. סבא קדישא זה, שהיה ידוע חולי והליכתו קשתה עליו ביותר, משום היות רגליו צבות וכבדות מחמת פצעים מרובים, היה מפזז ומרקד במהירות כנער צעיר. היה נוהג לקפוץ על השולחן ולהכות ברגליו בחוזק, על אף שכל קפיצה גרמה לו יסורים קשים. בהתלהבותו הקדושה סחף את כל הציבור, וזרם להצטרף לריקודין. באחת ההזדמנויות אמר: "כתוב 'הללוהו בתוף ומחול'. התף מעורר את האנשים ומביא אותם לתנועה ולמחול. כך צריכים אנו לעבוד את ה' לשמוח בתורתו, בהתעוררות ובהתלהבות".

בשנת תר"ג, כשבועיים לפני פטירתו, היה מפזז ומכרכר כדרכו בקודש על השולחן, כאשר בידו ספר תורה ובפיו שירה ורינה לצור עולמים. תוך כדי ריקוד שמעוהו הסובבים ממלמל לעצמו: "נחום, אם בשנה הבאה יאמרו לי 'נחום צא מהקבר וקח ספר תורה' והייתי מקבל לכך רשות מן השמים, הרי בכל כוחי הייתי מנער ומשליך את כל משקל האדמה הכבדה מעלי, והייתי רץ לרקוד. עכשיו שאנוכי עדיין בחיים חיותי, מה מאוד עלי לשמוח בכל כוחי ונפשי".

## חתיכות לולב

בספר "זכרון טוב" כתב, דבליל הושענא רבה לאחר אמירת תהלים, נוהג היה הרב הצדיק הקדוש מהר"י מנעסכיז זצוק"ל לחלק לכל הנכנסים אליו חתיכות לולב לאיגוד ההושענות. והיה זה בהידור גדול ובדביקות נפלאה, ובהבטה מיוחדת על כל אחד ואחד בפרטיות. הוא עצמו איגד את ההושענות שלו בתוך הסוכה.

בשולחן ערוך האריז"ל כתב: לעשות ההושענא תיקח ה' בדים של ערבה, ותזהר מאוד שלא תחברם עם הלולב כלל, כמו שעושים קצת עמי הארץ. ותטלם בידך רק אחר שאמר (הש"ץ) הקדיש תתקבל, ואז קחם בידך אחר שכבר הונח הלולב מידך וגמרת מצוותו, ותכה בהם ה' פעמים על הקרקע.

## סוכות תש"ד במחנה בונא-אושוויץ

בשנת תש"ד עשינו במחנה בונא-אושוויץ סוכה במסירות נפש ממש. בגבול המחנה, בינינו לבין ה-ס.ס., סמוך לדירותיהם של המפקדים והשומרים, היה מחסן גדול, שם עמדו שורות רבות של חביות גדולות וגבוהות, וביניהן היה רווח כשיעור סוכה גדולה. סידרנו גם דופן שלישית, ושמנו עליהן סכך כשר לפני סוכות, ואין מכיר בזה רק יחידי סגולה שומרי סוד. בלילה הראשון של סוכות נכנסנו לשם בחשאי, קידשנו על פרוסת לחם שהשארנו למשמרת מן הבוקר ואכלנו "כזית" בחיפזון. ברם, המקום שבו עמדה הסוכה היה מוקף בחוטי ברזל והכניסה לאסירים הייתה אסורה בעונש מוות. נסתפקתי אם לברך ברכת לישב בסוכה בגלל הסכנה לשהות שם. מכל מקום מחמת חביבות המצווה שנעשתה במסירות נפש, אחר שכמה שנים לא הייתה לנו סוכה, נפלטו מפינו הברכות 'לישב בסוכה' ו'שהחיינו' בשמחת לב, על שזכינו לסדר סוכה בתוך מלתעות הארי. אכלו שם אנשים רבים, זה נכנס וזה יוצא.

("ישועת משה")

## להרבות בצדקה ערב חג הסוכות

כאשר נזדמן כ"ק מרן האדמו"ר רבי בן ציון מבאבוב זצוק"ל לבקר בעיר טארנא בשנת תרפ"ג, נפגש עם האב"ד הגאון האדיר ר' מאיר אריק זצ"ל. כידוע, העריצו איש את רעהו. השיחה נסבה אודות התנהגותו של כ"ק מרן הדברי חיים זי"ע שפיזר נתן לאביונים בהפלגה יתירה בערב סוכות, עד שפעם אחת חילק בערב סוכות ח"י מאות רובל כסף. הגאב"ד טארנא הביע את תמיהתו בענין זה, כי מה עניין צדקה אצל סוכה?

כ"ק מרן מוהרב"צ זצ"ל השיב לו שמקורו טהור בכתבי האריז"ל, שנכון להרבות בצדקה בערב סוכות. והוסיף האדמו"ר זי"ל לומר בדרך רמז, שמנין הטפחים של הכשר סוכה עולה במכוון כמנין צדקה.

דהסוכה היא ז' על ז' טפחים, היינו מ"ט טפחים מרובעים, זהו שיעור הסוכה והדפנות אשר נצרכים להכשר סוכה, היינו שתים כהלכתן והשלישית טפח אשר הן בגובה עשרה טפחים, הרי לכל דופן שבעים טפחים מרובעים והדופן השלישי שהוא רק טפח בגובה עשרה, הרי עשרה טפחים, וביחד הם ק"נ טפחים מרובעים. ובצירוף שיעור הכשר הסכך של מ"ט טפחים מרובעים, סך הכל קצ"ט טפחים מרובעים, שעולה כמנין צדק"ה. הרי שבהכשר סוכה בדפנותיה ובסככיה, במדותיה ובטפחיה, מרומז עניין הצדקה.

הגאבד"ק טארנא ז"ל לא עצר רוח מרוב התפעלות, ובהתרגשות רבה אמר: "באבובער רב! הרי זהו רמז אמת לאמיתו, קולע אל השערה, הלא זה חלקכם בתורה!"

## קיים אברהם אבינו מצוות סוכה

על מה שאמרו חז"ל: קיים אברהם אבינו כל התורה כולה (יומא כ"ח:) שמעתי ששאלו להגר"א זצ"ל היכן מרומז בתורה שקיים א"א את מצות סוכה, והשיב: בפסוק וד' ברך את אברהם "בכל (בראשית כ"ד א). ר"ת של תיבת "בכל" הוא כך: בסוכות תשבו שבעת ימים, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל (ויקרא כ"ג מ"ב-מ"ג).

(הרה"ג ר' מאיר לעוו זצ"ל מו"צ במעזריטש "הבאר")



מערכת

# בסוד שיח

מאחלת לכל בית ישראל

# חג סוכות שמח

**נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדוא"ל: besod@013net.net**

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il